

מסורת הש"ס

(א) שבת קלה. לקמן נה. יבמות כ: מנחות מ. (ב) לקמן נה. יבמות ה. (ג) [לקמן מ: נח. ד] גי' א"מ השחתת זקן. (ד) גי' א"מ השחתת זקן. (ה) גי' א"מ השחתת זקן. (ו) גי' א"מ השחתת זקן. (ז) גי' א"מ השחתת זקן. (ח) גי' א"מ השחתת זקן. (ט) גי' א"מ השחתת זקן. (י) גי' א"מ השחתת זקן.

נוסחת הריב"ן

(א) מקיים נמי: [נ] יכול אפילו לומר מזורע ק שאל יעבור תער על ראשו ת"ל ט: [ג] מדאטריך:

הגהות הב"ח

(א) ש"י ד"ה וכו' וכו' מדלל כתב ביה תער אמינא כ"ל ותיבת הוה נמחק: (ב) וכו' ראשו וכו' ה"ר יהודה גילוח דלמירא גבי מיר: (ג) ד"ה סריא וכו' מירא קעבד אמינא כ"ל ותיבת הוה נמחק: (ד) בא"ד והכא גבי מירא דלפער וכו' דלא אפילו תורה בבירא אלא בתער ואמינא דבתער כלל לא אלא לאו כ"ל ותיבת קמ"ל נמחק: (ה) בא"ד וכו' אלעזר לא מצי יליף דמצוער וכו' המעבירין הס"ד ואח"כ מ"ה ורמב"ם דלא בתער כמו שומרתין וכו' גבי מיר וכו' דגבי מיר לא מייחייב אלא בתער ובמידה אחרת לא (ו) ה"ר הא"י דלסקרי גבי מיר מישתרי גבי מזורע ומאי דלא מייחייב ליה גבי מיר כגון מלקט ורהיטני לא שרי במזורע:

גליון הש"ס

גמ' ב"ר' ר' אבהו. עיין משניות שאנא חריב ס"י ט:

הגהות מהר"ב

[א] ש"י ד"ה סריא וכו' דלא אסרה תורה הקפת מ"י הקפת נמחק וכו' גילוח. א"מ ושיעור: [ב] תוס' ד"ה (דף הקודם) דמירא דשעין תער נגלגלחו כלל מיר כ"ל: [ג] ד"ה וכו' אי ס"ד וכו' ולא ידעה לאו השחתת זקן ומשום ה"ה כ"ל: [ד] ד"ה ופרקי דלעיל וכו' קמ"ל. לאו ס"ד וכו' מ"ה ומשני וכו' מדלל כמי היתר תער בפירוט. י"ב ע"י א"מ:

הגהות הרוסופות

1. צ"ל לך. 2. צ"ל ממילא ראשו. 3. צ"ל שער. 4. מינת דמיר נמחק. 5. צ"ל ד"ל. 6. כחן איער טעות המתחלפות ושמות כמה מינות בדפוסים שלט ובז"ל ממלא כתיב תער כדכש"ל. כלומר יאמר לא לגלגל תער גבי מיר כתיב היתר תער כ"י. כן הוא בס"י א. ואל. 7. צ"ל ואל. 8. צ"ל במק"י.

שלשה מינין פרק ששי נזיר

מא.

והוא אי ס"ד דכי עבד. מזורע במלקט וברהיטני שפיר דמי וחקנו להחיר תער הוא דלמא אדרבה מדלל כתב ביה תער (א) הוה אמינא דבתער לא מישתרי כלל מדלל כתיב תער במזורע ואמינא לך כר"ל דלמיר כל מקום שאמה מוטל כו' ה"ר במזורע ליגלגל במלקט וברהיטני וליהוי מקיים וגילה את כל שער וקא יגלחו בתער דלא אסרה תורה (ב) הקפת הראש אלא בתער שער מינה דלהכי אינטריך זקנו למישרי תער במזורע ולמימרא דבתער אין צמידי אחרת לא דומיא (ג) דהקפת ראש דקאמי ליה עשה דוגילת את כל שער ודמי ליה לאו (ד) דהקפה לפי שאינו יכול לקיים את שניהם. ור"א אית ליה ג"ש וקסבר מלקט ורהיטני נמי עבדי גילוח והוי נמי גילוח שיש בו השחתה ומש"ה כי ליקטו במלקט ורהיטני גבי (ה) הקפה חייב וכו' מפרש במסכת מכות דפרק אלו הן הלוקין (ו) ור"א מאי טעמא. כלומר הואיל ומוקמית להא דתמי לעיל במזורע יליף מדינא כר"א דבתער אין צמידי אחרת לא מאי טעמא אי מדינא הא איכא למיפדך כדלעיל (ז) מה להזכר השוה שבהן כו' יליף מראשו. דכתיב לגבי מזורע וגילה את כל שער ואת ראשו: ראשו מה ס"ל והלא כתיב שער וראשו בכלל שער הוא אלא לפי שנאמר גבי מיר תער לא יעבור על ראשו (ח) ת"ל וגילה את ראשו בתער כמו שומרתין וכו' גבי מיר וכו' דגבי מיר לא מייחייב אלא בתער ובמידה אחרת לא (ט) ה"ר הא"י דלסקרי גבי מיר מישתרי גבי מזורע ומאי דלא מייחייב ליה גבי מיר כגון מלקט ורהיטני לא שרי במזורע:

והוא אי ס"ד כי עבד במלקט וברהיטני מצוה קא עבד מדלל כתיב תער (א) כר"ל (ב) דאמר "כל מקום שאמה מוצא עשה ולא תעשה אם אתה יכול לקיים את שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה את לא תעשה ור"א מאי טעמא יליף מראשו (ג) דתניא ראשו מה ת"ל לפי שנאמר גבי נזיר (ד) תער לא יעבור על ראשו יכול אף נזיר מצורע כן (ה) ת"ל ראשו מומאי דלמא לעולם אפילו ליקטו במלקט וברהיטני מצוה קעבד וכי תימא תער למה לי למימרא דאפילו בתער ס"ד אמינא הואיל וגבי נזיר כי עבד בתער מחייב גבי מצורע נמי ליחייב קמ"ל דלא אי סלקא דעתך כי עבד במלקט וברהיטני מצוה קעבד מדלל כתב תער כר"ל ורבנן האי ראשו מאי דרשי ביה מיבעי להו למידחי לאו דהקפה דתניא לא תקיפו פאת ראשכם יכול אף מצורע כן (ה) ת"ל ראשו למה לי למכתב ראשו ותיפוק ליה מוקנו דתניא יזקנו מה ת"ל לפי שנאמר ופאת זקנם לא יגלחו יכול אף מצורע כן (ה) ת"ל וקנו למה לי למכתב ראשו ולמה לי למכתב זקנו צריכי דאי כתב רחמנא זקנו ולא כתב ראשו הוה אמינא (א) הקפת כל הראש לא שמה הקפה להכי כתב רחמנא ראשו ואי

ימי נזירותו יכול אף מיר [מזורע] כך יאה אסור לגלגל וכל שער דקרא בשאר גופו ע"כ דאין לומר דעשה דוגילת במזורע דמי לא תעשה דמיר דתער לא יעבור על ראשו ועשה דגלגל פרע שער ראשו ת"ל (שער) ראשו מיותר דאף מיר ומזורע חייב לגלגל בתער והאי דלא מוקי ר"א ראשו בראשו דכל אדם ולא צמיר ולמדחי [לאן] דהקפה [גרירא] אי משום דס"ל הקפת כל הראש [לא] שמה הקפה אי משום דעשה דמי לא תעשה [גרירא] נפקא לר"א מגדילים כדכסומן אי"כ ראשו לא אינטריך אלא לראשו דמיר אע"ג דליכא לאו דתער לא יעבור ועשה דגלגל פרע דמי להו עשה דוגילת מיותרא דראשו דכתיב במזורע והשתא נפקא ליה לר"א תער במזורע מנזיר דמיד דאסר צמיר להעביר תער על ראשו הטעין במזורע לגלגל בתער ודאסר דקא מהדר צמירא דלעיל (דף מ:) למילף תער במזורע מליש ונזיר מן דינא ולא אמי ליה וצריך הוא ללמודה מראשו [דמיר] ועולם מנזיר יליפין למזורע דטעון תער וס"ל לר"א דמיר לא לקי אלא בתער דוקא כ"י יומת דלעיל הילכך מיר דאסור צמיר דהיינו תער הטעין (א) לאו במזורע כדמשמע [דאין] על שאר מעבירין נמי לילקי צמיר אכתי לא ידעין תער במזורע דליכא למימרא קרא דראשו לשאר מעבירין: [ופריך] דלעיל דלמא אפילו במלקט ורהיטני נמי מצי קעבד במזורע וכו' למה לי למישרי דאפילו בתער דקרא כו' גבי מזורע נמי ליחייב כלומר גם כשיהיה הנזיר מזורע (א) קמ"ל ומשני אי ס"ד כי עבד במלקט ורהיטני מזהו קעבד במזורע מדלל כתיב (ה) היתר

תער בפירוש לא? לדמי עשה דמזורע לא תעשה דמיר שהרי אפשר לקיים שניהן וק"י אמאי לא מסיק נמי הכא לשיעורא דלעיל לשמוק קרא מיניה ואנא אמינא ומה נזיר דאיסורא קעבד כו' וי"ל דהכא איכא למימרא פירק ד' מירין [לקמן דף נח.] איכא צרימא דראשו דהקפת כל הראש תרי לאוין ועוד עשה דגידול פרע ועוד מיר הר"ס דלמאי דבעי למימרא פירק ד' מירין [לקמן דף נח.] איכא צרימא דראשו דהקפת כל הראש לא שמה הקפה אפילו מיר דאיסורא ליכא צמיר כמקום פאת המיר וכו' שום דמיה: [ורבנן] דנפקא להו דתגלגל דמזורע בתער כדלעיל ראשו למה לי דבשלמא לר"א אינטריך ראשו למילף מיניה דתגלגל דמזורע בתער אלא לרבנן למה להו ראשו: מ"ב ע"י א"מ דהקפה אף במזורע שאין נזיר דאטריך קרא לומר דמי לאו דהקפה: דתניא לא תקיפו פאת ראשכם יבא אף מצורע כן. והא דכתיב וגילה את כל שער [מוך] מפאת הראש או כשמירט פאת ראשו ת"ל ראשו מיותר דכתיב במזורע

מצורע נמי מייחייב. אם הוא נזיר: ומשני אם איתא דאין תגלחת מצורע דוקא בתער לא דחי כיון דאפשר במלקט ורהיטני וליקיים שניהם כד"ל: ורבנן האי ראשו מאי דרשי ביה. כיון דמוקנו ידעין דתגלחת מצורע בתער: מבעי להו למדחי לאו דהקפה. יכול אף מצורע כן ונקיים קרא דכל שער היתר: דגמירא פאת ראשו. ותיפוק לי מוקנו דשמעין מיניה דעשה דוחה את לית: צריכי דאי כתיב זקנו ולא כתיב ראשו ה"א הקפת כל הראש ולא שמה הקפה. דיעיקר איסור הקפה בנזיל פאת הראש ומינה שאר דהיינו משנה צעירי לאחוריו אנוני להכי כתב רחמנא ראשו למימק

נה א מיי פ"ג מהל' פליט ה' ופ"ו מהל' מירות הלכה טו: נה ב מיי פ"ו מהל' מירות טס: ג א מיי פ"א מהל' טומאה נרע ה' א סמנ עשין רלו רלו:

תורה אור השלם

1. ויהי ביום השביעי יגלח את כל שערו את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וקרא יד ט 2. כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו עד למלאת הימים אשר יזיר לך קרש ידנה גדל פרע שער ראשו: במדבר ו ה 3. לא תקפץ פאת ראשכם ולא תשחית את פאת זקבך: ויקרא יט כו

מוסף רש"י

אם אתה יכול לקיים את שניהם. כגון לך דפסקן בשמך מקיים עשה דלעיל ולא דלמא (מנחות ט). ואם לאו. כגון מלל דלי אפטר בשל פסקן. יבא עשה. דלעיל ודחה את לא תעשה (טו). ראשו מה ת"ל. דלעיל למזורע נמי קאי (יבמות ט). יכול אף נזיר מצורע כן. כדכסומן מלגלגו בתוך ימי נזירותו לא יעבור תער על ראשו (לקמן נח.).

פי"ה רש"י

והוא אי ס"ד אי עבד במלקט וברהיטני מצוה קא עבד מדלל כתיב תער כר"ל כלומר אי לאו עיקר מצוה בתער לא דחי לאו דהשחתת זקן כיון דאפשר לקיים שניהם כד"ל דאמר כל מקום שאתה מוצא עשה ולי"א אם אתה יכול לקיים שניהם מוטב ואם לאו יבא עשה וידחה את לית. ולק' ריש פ' ב' גיורים דייק תלמודא אמאי לא מוקמינן ראשו למדחי לאו דהקפת ראש כל אדם דלית ביה אלא גירא ומניל לאוקומי נזירי דאיכא תרי לאוי. ומדאטריך ראשו למדחי לאו נזיר אלמא תגלחת מצורע דוקא בתער ד"א לא מייחייב בנזיר בשאר מעבירין: למימרא אפילו בתער. אם ידעה: מוקנו דרשי ביה. כיון דמוקנו ידעין דתגלחת מצורע בתער: מבעי להו למדחי לאו דהקפה. יכול אף מצורע כן ונקיים קרא דכל שער היתר: דגמירא פאת ראשו. ותיפוק לי מוקנו דשמעין מיניה דעשה דוחה את לית: צריכי דאי כתיב זקנו ולא כתיב ראשו ה"א הקפת כל הראש ולא שמה הקפה. דיעיקר איסור הקפה בנזיל פאת הראש ומינה שאר דהיינו משנה צעירי לאחוריו אנוני להכי כתב רחמנא ראשו למימק